

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ**  
**ДЗВО «Університет менеджменту освіти»**  
**Навчально-науковий інститут менеджменту та психології**  
**Кафедра педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти**

**ЗАТВЕРДЖЕНО**

вченою радою ННІМП ДЗВО  
«Університет менеджменту освіти»  
31 серпня 2023 року, протокол № 7  
Голова вченої ради ННІМП ДЗВО  
«Університет менеджменту освіти»



Т. Є. Рожнова

**ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ**  
**ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ**

(назва навчальної дисципліни)

**РОБОЧА ПРОГРАМА**  
**навчальної дисципліни**  
**(шифр за ОПП – ОК. 10)**

**Рівень освіти:** другий (магістерський)  
**Галузь знань:** 01 Освіта/педагогіка  
**Спеціальність:** 011 Освітні, педагогічні науки  
**Освітньо-професійна програма:** Педагогіка вищої школи.  
Андрагогіка

**Київ -2023**

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Педагогічна майстерність викладача вищої школи» для здобувачів другого (магістерського) рівня освіти освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи. Андрагогіка» галузі знань 01 «Освіта/педагогіка» спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»

Автор-укладач робочої програми навчальної дисципліни:

**Т. А. Махиня, кандидат педагогічних наук, доцент, професор** кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри  
педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти  
Навчально-наукового інституту менеджменту та психології  
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»  
(протокол № 1 від 30 серпня 2023 р.)

Затверджено Вченою радою  
Навчально-наукового інституту менеджменту та психології  
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»  
(протокол № 7 від 31 серпня 2023 р.)

© Махиня Т.А., 2023 рік  
© ДЗВО «УМО», 2023 рік

## 1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, освітній рівень, спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни
		заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 4	Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка  Спеціальність: 011 Освітні, педагогічні науки	Навчальна дисципліна циклу обов'язкових освітніх компонентів
		Рік підготовки
Загальна кількість годин – 120	Освітньо-професійна програма: Педагогіка вищої школи. Андрагогіка	1
		Семестр
	2	
	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	Лекції
		8
		Практичні, семінарські
		8
		Самостійна робота
104		
Вид контролю		
екзамен		

**Примітка:** співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи для заочної форми навчання становить 15% : 85%.

## 2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основна мета вивчення дисципліни «Педагогічна майстерність викладача вищої школи» полягає в формуванні у здобувачів потреб професійного розвитку, підвищення професійної культури та педагогічної майстерності на умовах засвоєння технологій самоорганізації педагогічної діяльності.

**Основні завдання** вивчення дисципліни «Педагогічна майстерність викладача вищої школи» полягають в:

- формуванні у здобувачів педагогічної майстерності як комплексу властивостей особистості викладача, що забезпечує високий рівень самоорганізації педагогічної діяльності;
- ознайомленні з механізмами творчої самореалізації в професійній діяльності та шляхами професійного самовдосконалення;
- організації професійно-педагогічної діяльності як розвиваючої взаємодії;
- ознайомленні з новаторським педагогічним досвідом, шляхом створення портфоліо викладача.

**Предметом вивчення дисципліни** «Педагогічна майстерність викладача вищої школи» є зміст, форми і методи формування професійної компетентності викладача вищої школи, а також розвиток його професійних якостей у контексті сучасних освітніх технологій та вимог.

У результаті викладання навчальної дисципліни «Педагогічна майстерність викладача вищої школи» основна увага приділяється оволодінню студентами **професійними компетентностями**:

**Інтегральна компетентність** – здатність особи розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту освіти або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеності умов і вимог.

**Загальні компетентності (ЗК):**

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК7. Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК8. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

**Спеціальні (фахові, предметні) (СК):**

- СК3. Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти.
- СК8. Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.
- СК 10. Здатність до андрагогічного супроводу освітнього процесу дорослих, спрямованого на сприяння особистісному та професійному розвитку різних категорій дорослих.

Здобувачі вищої освіти повинні отримати наступні очікувані програмні **результати навчання**:

- РН 3. Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно

доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію.

- РН 12. Знати особливості особистісного та професійного розвитку різних категорій дорослих.

### **3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

#### ***ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ ТА АНДРАГОГА***

##### ***Тема 1. Сутність професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи та андрагога***

Викладач вищої школи як науковець і андрагог. Психолого-педагогічні особливості діяльності викладача вищої школи-андрагога. Суть педагогічної діяльності викладача вищої школи в контексті сучасної філософії освіти дорослих. Виклики, що постають перед викладачем у контексті цифровізації та глобалізації освіти. Модель професійної педагогічної діяльності, її структурні елементи.

Нормативно-правове регулювання діяльності викладача вищої школи та андрагога. Основні напрями та функції діяльності викладача вищої школи. Права і обов'язки викладача вищої школи. Вимоги до викладача вищої школи. Професійний стандарт викладача. Основні напрями та функції діяльності викладача вищої школи. Вимоги до викладачів вищої школи, їх права та обов'язки. Норми етичної поведінки викладача.

Готовність викладача вищої школи до педагогічної діяльності. Нові ролі викладача у цифрову епоху. Викладач як ментор та фасилітатор навчання. Викладач як розробник контенту (цифрові ресурси, мультимедійні матеріали). Викладач як технологічний посередник (використання LMS, онлайн-платформ, AI-інструментів). Викладач як коуч та наставник для студентів у формуванні soft skills.

Мотивація педагогічної діяльності викладача. Психолого-педагогічні засади педагогічної діяльності викладача (опосередкований вплив педагога на особистість здобувача; саморозвиток особистості як основа виховання і навчання здобувачів; єдність зовнішньої і внутрішньої сторони у навчанні і вихованні здобувачів; освітнє середовище як умова розвитку, виховання і навчання здобувачів; позитивний емоційний відгук, захоплення як рушійна сила зміни поведінки особистості; залежність поведінки особистості від характеру її взаємодії, спілкування з іншими, діяльності тощо).

## ***Тема 2. Педагогічна майстерність андрагога і особистість викладача вищої школи***

Поняття майстерності педагогічної діяльності викладача, її складові. Етичні цінності й ціннісні орієнтації особистості викладача, їхня гуманістична спрямованість (відповідно до сучасних філософських теорій освіти). Структура педагогічної майстерності за І.А. Зязюном: гуманістична спрямованість, професійна компетентність, професійні знання, професійно-значущі якості, педагогічна техніка, педагогічні здібності. Критерії та рівні педагогічної майстерності сучасного викладача, їх взаємозв'язок з рівнями професійної діяльності.

Вимоги до особистості сучасного викладача та андрагога. Професійна компетентність викладача як основа його педагогічної майстерності. Здібність до педагогічної діяльності як елемент педагогічної компетентності в структурі педагогічної майстерності. Педагогічний досвід у формуванні майстерності викладача.

Психолого-педагогічні якості, комунікативна компетентність, гучкість андрагога. Соціальна та етична відповідальність викладача: відповідальне ставлення до професійної діяльності, дотримання норм академічної доброчесності; готовність до вирішення конфліктних ситуацій на засадах гуманізму та толерантності; сприяння формуванню ціннісних орієнтацій здобувачів освіти; здатність до критичного мислення, об'єктивної оцінки власної діяльності та результатів навчання студентів. Особливості роботи викладача з дорослими, відмінностей між педагогічною і андрагогічною освітніми моделями.

Педагогічна культура і етика викладача закладу вищої освіти. Норми етичної поведінки викладача стосовно професій, колег, здобувачів. Постійне підвищення професійної кваліфікації та самовдосконалення. Повага до традицій освітнього закладу та внесок у його розвиток. Дотримання професійної етики: уникнення неетичної конкуренції чи публічної критики колег. Колегіальна толерантність. Створення психологічно безпечного середовища для навчання та саморозвитку.

## ***ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ АНДРАГОГА ТА ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ***

### ***Тема 3. Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності андрагога та викладача вищої школи***

Поняття педагогічної техніки та його зміст. Сутність та роль педагогічної техніки викладача в освітньому процесі.

Різновиди педагогічної техніки: внутрішня (концентрація розумових і фізичних здібностей педагога на досягненні дидактичної і виховної мети, зняття зайвої напруженості, розподіл уваги (велике, середнє, мале коло), спостереження за готовністю учнів до роботи, їхньою реакцією на викладення

навчального матеріалу, активністю, зацікавленістю, створення творчої ділової атмосфери під час навчання, збереження впевненості, самовладання за будь-яких умов, саморегуляція) і зовнішня (вербальні та невербальні засоби).

Елементи педагогічної техніки – культура зовнішнього вигляду, культура педагогічного спілкування, психологічна саморегуляція, культура мовлення.

Методи і прийоми активізації навчальної діяльності дорослих: стимулювання самостійної роботи, активна участь, інтерактивна взаємодія, навчання на досвіді та потребах дорослих.

Техніка налаштування викладача на публічну творчу діяльність.

Педагогічний імідж у професійній діяльності викладача-андрагога. Механізми формування особистого іміджу та цифрового бренду викладача. Професійний розвиток: постійне підвищення кваліфікації: курси, тренінги, стажування; наукова діяльність (публікація статей, монографій, участь у наукових дослідженнях); використання інноваційних методик навчання (інтерактивні технології, цифрові інструменти, штучний інтелект). Використання візуальних елементів самопрезентації: портфоліо, відеолекції, освітні канали на YouTube.

#### ***Тема 4. Майстерність організації педагогічної взаємодії з дорослими***

Особистість викладача як інструмент впливу в педагогічній взаємодії. Категорії викладачів залежно від якості володіння майстерністю педагогічного спілкування Педагогічний такт і маніпулювання викладача вищої школи. Гуманістична спрямованість педагогічної взаємодії.

Форми педагогічної взаємодії учасників навчального процесу в системі вищої школи.

Стилі педагогічної взаємодії: ставлення (*активно-позитивне, пасивно-позитивне, ситуативно-негативне, стійке негативне*); керівництва (*авторитарний, демократичний, ліберальний*), спілкування (*захоплення, дружба, дистанція, залякування, загравання*).

Конфлікти у педагогічній взаємодії викладача вищої школи та андаргога, їх функції. Причини педагогічних конфліктів. Стилі педагогічної взаємодії у конфлікті: пристосування, компроміс, співробітництво, ігнорування, конкуренція. Шляхи вирішення конфліктних ситуацій. Практичні кейси аналізу конфліктів та моделювання ситуацій педагогічної взаємодії.

Педагогічне спілкування, його сутність та особливості. Педагогічне спілкування як комунікативна взаємодія викладача зі здобувачами, батьками, колегами, спрямована на встановлення сприятливого психологічного клімату, психологічну оптимізацію діяльності і стосунків. Функції педагогічного спілкування викладача. Культура педагогічного спілкування. Шляхи подолання бар'єрів у педагогічному спілкуванні.

#### 4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		Л	С	Усього
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти педагогічної майстерності викладача вищої школи та андрагога	60	4	4	52
Тема 1. Сутність професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи та андрагога	30	2	2	26
Тема 2. Педагогічна майстерність андрагога і особистість викладача вищої школи	30	2	2	26
Змістовий модуль 2. Практичні аспекти педагогічної майстерності андрагога та викладача вищої школи	60	4	4	52
Тема 3. Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності андрагога та викладача вищої школи	30	2	2	26
Тема 4. Майстерність організації педагогічної взаємодії з дорослими	30	2	2	26
Разом:	120	8	8	104



## 5. ТЕМИ ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№	Теми лекційних занять	Зміст лекційних занять	Год.
1	Сутність професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи та андрагога	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Поняття педагогічної діяльності, її структура та специфіка</li> <li>2. Нормативно-правове регулювання діяльності викладача вищої школи</li> <li>3. Готовність викладача вищої школи до педагогічної діяльності у контексті цифровізації та глобалізації освіти</li> <li>4. Нові ролі викладача у цифрову епоху</li> </ol>	2
2	Педагогічна майстерність андрагога і особистість викладача вищої школи	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Поняття педагогічної майстерності викладача вищої школи, її структура та специфіка</li> <li>2. Критерії та рівні педагогічної майстерності андрагога</li> <li>3. Професійна компетентність як основа його педагогічної майстерності викладача та андрагога</li> <li>4. Здібності до педагогічної діяльності як елемент педагогічної майстерності</li> <li>5. Форми та шляхи підвищення рівня педагогічної майстерності</li> </ol>	2
3	Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності андрагога та викладача вищої школи	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Педагогічна техніка як складова педагогічної майстерності</li> <li>2. Внутрішня та зовнішня педагогічні техніки</li> <li>3. Бренд та педагогічний імідж у професійній діяльності викладача, механізми його формування</li> <li>4. Напрями та цифрові інструменти формування іміджу та розкрутки бренду викладача</li> </ol>	2
4	Майстерність організації педагогічної взаємодії з дорослими	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Сутність поняття конфлікту та класифікація педагогічних конфліктів</li> <li>2. Сутність та стилі педагогічної взаємодії</li> <li>3. Форми педагогічної взаємодії учасників освітнього процесу в системі вищої школи та освіти дорослих</li> <li>4. Конфлікти у педагогічній взаємодії викладача вищої школи, їх функції та шляхи розв'язання</li> </ol>	2
<b>ВСЬОГО</b>			<b>8</b>

## 6. ТЕМИ ТА ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Теми семінарських занять	Зміст семінарських занять	Год.
1	Сутність професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи та андрагога	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Поняття «цінність», «ціннісні орієнтації»</li> <li>2. Структура та проблеми формування ціннісних орієнтацій (криза цінностей та плюралізм цінностей)</li> <li>3. Визначення ціннісних орієнтацій групи (Гра сенсів)</li> <li>4. Трансформація цінностей суспільства в цілому та викладача зокрема.</li> </ol>	2
2	Педагогічна майстерність андрагога і особистість викладача вищої школи	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Педагогічна майстерність як фундамент професійної діяльності викладача: поняття, структура та роль педагогічної майстерності у формуванні компетентностей здобувачів.</li> <li>2. Особистість викладача в умовах глобалізації: нові вимоги до викладачів у контексті розвитку міжкультурної комунікації</li> <li>3. Вплив цифрових технологій на педагогічну діяльність: проблеми та ризики, пов'язані з використанням цифрових технологій.</li> <li>4. Напрями формування педагогічної майстерності у контексті цифрової трансформації</li> </ol>	2
3	Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності андрагога та викладача вищої школи	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Аналіз іміджу викладача за відеофрагментами.</li> <li>2. Аналіз практичних кейсів: бренд викладача у соціальних мережах</li> <li>3. Самооцінка іміджу: SWOT-аналіз</li> <li>4. Розробка плану формування іміджу: постановка короткострокових та довгострокових цілей; стратегії планування, ресурси для розвитку</li> </ol>	2
4	Майстерність організації педагогічної взаємодії з дорослими	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Поняття про конфлікти у педагогічних ситуаціях, особливості, причини виникнення, типи, рівні.</li> <li>2. Аналіз педагогічних ситуацій на практичних кейсах.</li> <li>3. Структура, аналіз та визначення оптимального стилю взаємодії у конфлікті.</li> <li>4. Стратегії поведінки викладача у конфліктних ситуаціях.</li> </ol>	2
<b>ВСЬОГО:</b>			<b>8</b>

## 7. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Зміст роботи за темами	Кількість годин
Тема 1.	Сутність професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи та андрагога	26
Тема 2.	Педагогічна майстерність андрагога і особистість викладача вищої школи	26
Тема 3.	Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності андрагога та викладача вищої школи	26
Тема 4.	Майстерність організації педагогічної взаємодії з дорослими	26
<b>РАЗОМ</b>		<b>104</b>

## 8. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА

Невід'ємною складовою професійної майстерності викладача та андрагога, що виявляється у високому рівні опанування педагогічної діяльності, є вміння провадити науково-дослідну діяльність, що включає у себе:

- вміння застосовувати наукові методи дослідження для вирішення проблем і встановлення нових знань;
- вміння залучати здобувачів до дослідницької роботи, сприяти їх розвитку та підтримці у дослідницькій діяльності;
- навички розробки дослідницьких планів, збору та аналізу даних, а також обґрунтування своїх наукових висновків;
- здатність провадити новаторські підходи до розв'язання проблем та удосконалення освітнього процесу;
- здатність аналізувати інформацію, робити критичні висновки та застосовувати їх у наукових дослідженнях;
- здатність оприлюднювати результати своїх досліджень здобувачам та колегам через викладання, консультації та наукові заходи - семінари, виставки, конференції тощо .
- вміння залучати здобувачів до дослідницької роботи, сприяти їх розвитку та підтримці у дослідницькій діяльності.

Саме на цих аспектах зосереджені наступні індивідуальні завдання.

**Тема 1. Сутність професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи та андрагога**

**ЗАВДАННЯ:** Проаналізувати та скласти рецензію на статтю за вибором:

- Потапчук Т., Пукас Л. та Серман Т. (2022). Цифрові технології у професійно-педагогічному розвитку педагога. *Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки»*; (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя), (1), 103-110. <https://doi.org/10.31654/2663-4902-2022-PP-1-103-110>

- Самко А. (2023). Можливості застосування цифрових технологій у процесі самоосвітньої діяльності науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*, 24(2), 131-142. [https://doi.org/10.35387/od.2\(24\).2023.131-142](https://doi.org/10.35387/od.2(24).2023.131-142)
- Шишкіна М., Носенко Ю. (2023). Перспективні технології з елементами штучного інтелекту для професійного розвитку педагогічних кадрів. *Фізико-математична освіта*, 38(1), 66-71. <https://doi.org/10.31110/2413-1571-2023-038-1-010>
- Козубов І., Саєнко О., Ступеньков С., Скидан Р. (2023). Роль Івана Зязюна, як фундатора у становленні сучасної психології та педагогіки вищої військової школи України через педагогічну майстерність. *Військова освіта*, № 1 (47). <https://doi.org/10.33099/2617-1783/2023-47/100-107>

Також можна обрати іншу статтю за темою «**Напрями формування педагогічної майстерності у контексті цифрової трансформації та глобалізації освіти**». Для пошуку статті можна скористатися платформою для наукової співпраці та проведення досліджень ResearchGate.

#### **Рекомендації до виконання завдання**

##### **1. ПОВНА НАЗВА СТАТТІ, ПОСАДА АВТОРА СТАТТІ, П.І.Б. АВТОРА.**

*Приклад:*

#### **РЕЦЕНЗІЯ**

*на статтю «Функції контролю у навчанні іноземної мови (ІМ) студентів технічних спеціальностей» канд.пед.наук, доцента Марії Колос*

##### **2. КОРОТКИЙ ОПИС ПРОБЛЕМИ, ЯКІЙ ПРИСВЯЧЕНА СТАТТЯ.**

*Приклад: Стаття М. Колос присвячена визначенню основних функцій і важливості їх дотримання при організації контролю знань, умінь і навичок з ІМ студентів технічних спеціальностей у вузі*

##### **3. СТУПІНЬ АКТУАЛЬНОСТІ НАДАНОЇ СТАТТІ.**

*Приклад: Актуальність даної статті не викликає сумніву, оскільки перевірка і оцінка знань, умінь і навичок володіння ІМ студентами технічних спеціальностей (ТЗ) у вузі є дуже важливою і необхідною складовою частиною навчального процесу, а оволодіння методикою перевірки знань є однією з найважливіших і важких завдань, що стоять перед викладачем.*

**4. НАЙБІЛЬШ ВАЖЛИВІ АСПЕКТИ, РОЗКРИТІ АВТОРОМ У СТАТТІ, подати у вигляді таблиці.**

*Приклад:*

№ з/п	тезисний виклад головних положень статті або цитата	власне ставлення
1	<i>Автором проведена серйозна робота з визначення функцій зворотного зв'язку або контролю при навчанні іноземної мови (ІМ) студентів технічних спеціальностей.</i>	<i>Важливим є і те, що М. Колос пише про необхідність зміни ролі викладача в процесі навчання ІМ студентів ТЗ, так як сьогодні викладач у вузі перестає бути основним джерелом інформації, він повинен швидше направляти навчання, а не керувати ним.</i>
2	<i>«Будь-який вид та форма контролю, якщо про дату його проведення студент знає заздалегідь, стимулює навчальну роботу впродовж короткого часу, що безпосередньо передуює контролю.»</i>	<i>Твердження може бути справедливим лише за умови, що контроль організований як одноразова перевірка знань, без проміжних завдань і з чіткою датою. Проте сучасні методи навчання та оцінювання (наприклад, накопичувальна система, проєктна діяльність) спрямовані на стимулювання постійної роботи протягом усього періоду навчання. Таким чином, правильно організований контроль не лише перевіряє знання, але й формує звичку до систематичної праці.</i>
3	<i>«У свою чергу, розвиток педагогічної майстерності викладача тісно корелює з його ставленням до себе, вимогами до своєї діяльності, особистісними якостями. Можна вивчити свій фаховий предмет, можна мати систему психолого-педагогічних знань, але це не забезпечить відповідної майстерності.»</i>	<i>Цілком слушна думка, оскільки педагогічна майстерність викладача тісно пов'язана з його ставленням до себе, вимогливістю до своєї діяльності та особистісними якостями. Без цих складових навіть найкращі знання фаху та педагогіки можуть залишитися нереалізованими.</i>

## **5. РЕКОМЕНДАЦІЮ ДО СТАТТІ.**

*Приклад:*

*Наукова стаття М. Колос «Функції контролю в навчанні іноземної мови (ІМ) студентів технічних спеціальностей» потребує переосмислення, оскільки більшість літератури застаріла, аналіз потребує більше сучасних джерел у контексті цифровізації освіти. Окрім того, потребує підсиленн практична значущість дослідження та уточнення вибірки дослідження, щоб забезпечити можливість повторення дослідження іншими вченими.*

**6. ВЧЕНЕ ЗВАННЯ, ВЧЕНИЙ СТУПІНЬ, ПОСАДА, МІСЦЕ РОБОТИ, П.І.Б. РЕЦЕНЗЕНТА, ПІДПИС.**

**Результатом виконаного завдання є текстовий документ, оформлений відповідно зразка із аналізом мінімум 5 найбільш важливих аспектів статті, подані таблицею та 3 критичних рекомендацій.**

**Максимальна оцінка – 10 балів.**

**Тема 2. Педагогічна майстерність андрагога і особистість викладача вищої школи**

**ЗАВДАННЯ:** Провести дослідження на тему: «ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ СУЧАСНОГО ВИКЛАДАЧА ОЧИМА ЗДОБУВАЧІВ».

Мета дослідження – визначити найбільш суттєві для здобувачів складові педагогічної майстерності викладача.

*Дослідження має здійснено за допомогою гугл-форм*

Результати дослідження мають бути узагальнені у вигляді діаграм з узагальненою характеристикою як респондентів (учні, колеги, здобувачі тощо) та обраних ними складовими педагогічної майстерності викладача, згруповані у 4 розділи, що відповідають основним елементам педагогічної майстерності, відповідно до досліджень І. А. Зязюна :

***гуманістична спрямованість (ОРІЄНТОВНІ НАПРЯМИ):***

- здатність співчувати та розуміти почуття здобувачів, брати до уваги їхні індивідуальні потреби та можливості;
- гідність та поважне ставлення до думки кожного здобувача;
- заохочення здобувачів до розвитку самопізнання, самовираження та саморозвитку;
- готовність допомагати здобувачам у розвитку особистісних якостей, навчальних досягнень та подоланні труднощів;
- створення сприятливого середовища для розвитку здобувачів , де вони почувають себе комфортно та безпечно;
- заохочення співпраці та взаємодії між здобувачами, підтримка спільних проєктів та обміну думками;
- сприяння розвитку навичок критичного аналізу та мислення здобувачів, спрямованих на поглиблене розуміння інформації та власних переконань.

***професійна компетентність (ОРІЄНТОВНІ НАПРЯМИ):***

- високий рівень володіння власним предметом, глибоке розуміння матеріалу, який вони викладають, включаючи актуальність і новітні розробки у своїй галузі;
- здатність планувати, структурувати та організовувати навчальний процес, враховуючи потреби здобувачів та вимоги програми;
- здатність налагоджувати контакт із здобувачами, чітко пояснювати складні концепції, стимулювати обговорення та сприяти активному спілкуванню;
- здатність проводити об'єктивне оцінювання знань та вмінь здобувачів, використовуючи різні форми та методи оцінювання;
- здатність стимулювати інтерес та мотивацію здобувачів до активного навчання, підтримка їхньої самостійності та ініціативи;
- вміння визнавати свої сильні та слабкі сторони як викладача і прагнення до постійного самовдосконалення.

***педагогічна техніка (ОРІЄНТОВНІ НАПРЯМИ):***

- використання різних педагогічних методів та підходів для досягнення навчальних цілей: лекції, практичні заняття, дискусії, кейси, проекти, інтерактивні методи, використання новітніх технологій тощо;
- здатність організовувати заняття, структурувати матеріал на онлайн платформах, розробляти навчальні плани та програми;
- високий рівень опанування викладачем сучасних технологій в освітньому процесі: веб-ресурси, електронні підручники, платформи для дистанційного навчання, інтерактивні дошки тощо;
- вміння об'єктивно оцінювати рівень знань здобувачів, а також свою власну роботу, використовуючи для цього різноманітні методи оцінювання та аналізу результатів;
- здатність налагоджувати контакт зі здобувачами, створювати сприятливу атмосферу для спілкування, вислуховувати та розуміти потреби здобувачів;
- бажання та здатність викладача до постійного самовдосконалення, участі у професійних семінарах, конференціях, курсах підвищення кваліфікації;
- здатність знаходити нові, творчі методи навчання, адаптувати підходи до особливостей групи здобувачів, розробляти та впроваджувати інноваційні підходи до навчання.

***педагогічні здібності (ОРІЄНТОВНІ НАПРЯМИ):***

- здатність швидко адаптуватися до різних ситуацій та умов навчання, враховуючи потреби здобувачів та сприятливі умови навчання;
- вміння спілкуватися з різними людьми, створювати позитивне робоче середовище, бути емпатичним та розуміти потреби здобувачів;
- здатність викладача мотивувати себе та інших до досягнення навчальних цілей, працювати на результат;
- уміння висловлювання думок чітко та доступно, вміння слухати та сприймати інформацію, ефективно комунікувати зі здобувачами;
- здатність придумувати нові методи навчання, використовувати творчі підходи та знаходити нестандартні рішення;
- здатність керувати групою, створювати спільні цілі та вести здобувачів до їх досягнення;
- здатність розуміти та аналізувати інформацію, розв'язувати проблеми, працювати з великим обсягом даних.

Для виконання завдання доцільно ознайомитися із публікацією: Яблонська, Т., Бассараб З. (2023). ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ОЧИМА СУЧАСНОГО ЗДОБУВАЧА. Дистанційна освіта в Україні: інноваційні, нормативно-правові, педагогічні аспекти, 1 (3), 441–448. <https://doi.org/10.18372/2786-5495.1.1780>

У результаті поданого дослідження на основі анкетування 88 здобувачів, автори дійшли висновків, що найбільш важливими для сучасних здобувачів є такі складові педагогічної майстерності викладача: освіченість,



*відкритість, стресостійкість, достатній рівень володіння онлайн технологіями, творчість та креативність.*

*Результатом виконаного завдання є презентація на 10-15 слайдів із аналізом відповідей респондентів на основі узагальнених діаграм, таблиць та графіків.*

*Максимальна оцінка – 10 балів.*

**Тема 3. . Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності андрагога та викладача вищої школи**

**ЗАВДАННЯ: Створити цифрове портфоліо за допомогою шаблонів у Canva**

Модернізація освіти змушує по-новому поглянути не лише на форми оцінювання досягнень здобувачів, а й шукати ефективні форми оцінювання педагогічної і науково-методичної діяльності викладача. Однією з таких форм може стати Портфоліо викладача, популярне в різних системах вищої освіти.

Робота над Портфоліо розвиває дослідницьку культуру викладача, удосконалюючи особистісну, соціальну й професійну компетентність – уміння самостійно здобувати, аналізувати й ефективно використовувати інформацію, уміння раціонально працювати у світі, що постійно змінюється. Орієнтуючись на самооцінку і рефлексію, Портфоліо викладача може стати мотиваційною основою діяльності педагога і сприяти його особистісному розвитку, стимулюючи до самоосвіти й удосконалення професійної підготовки.

В ідеї Портфоліо як у сучасній формі представлення професіоналізму викладача якнайкраще реалізується гасло сучасного життя «Освіта впродовж життя».

Створення Портфоліо дає змогу від адміністративної системи обліку результативності педагогічної діяльності викладача перейти до об'єктивної системи оцінювання рівня успішності його професійної діяльності. Використання Портфоліо дає змогу викладачеві досягти таких цілей:

- простежити еволюцію своєї професійної педагогічної діяльності;
- систематизувати створені ним навчальні матеріали та інші доробки;
- створити можливість гідного представлення колегам свого досвіду;
- сприяти розширенню методичного діапазону навчального закладу;
- підготуватися до участі в конкурсах педагогічної майстерності;
- підвищити рівень професійної конкурентоспроможності;
- підготуватися до атестації.

Таким чином, робота над створенням Портфоліо вирішує чимало завдань, що постають перед сучасним учителем та має широку сферу використання.

**Залежно від мети створення здобувачам пропонуються такі види Портфоліо:**

1. **Цифрова візитна картка**, як електронний аналог традиційної паперової візитки, яка містить інформацію про особу чи організацію та надається в цифровій формі. Вона дозволяє швидко і зручно передавати



контактні дані, посилання на ресурси, соціальні мережі та іншу інформацію через інтернет або мобільні пристрої.

2. **«Папка досягнень»**, що спрямована на підвищення власної значимості викладача і відображає його успіхи (уміщає грамоти, дипломи свої й підопічних, сертифікати, інформацію про перемоги в конкурсах тощо).

3. **Рефлексивне Портфоліо**, яке простежує динаміку особистісного розвитку викладача, допомагає проаналізувати результативність його діяльності як у кількісному, так і в якісному плані протягом певного періоду (уміщує статті, відеокасети із записом навчальних занять та позанавчальних заходів, що засвідчує якісні зміни в методиці викладання, удосконалення стилю викладання, набуття й розвиток навичок викладання тощо).

4. **Проблемно-тематичне Портфоліо**, пов'язане з написанням статті, реферату, наукової роботи, доповіді на конференції, узагальненням результатів діяльності за певною проблемою.

5. **Методичне Портфоліо**, яке містить зібрані або створені викладачем методичні матеріали, що засвідчують рівень його професіоналізму.

6. **Презентаційне Портфоліо**, яке містить стислий виклад основних досягнень викладача, відомості про його освіту, професійний досвід, наукові й методичні інтереси.

7. **Комплексне Портфоліо**, яке об'єднує всі попередні види Портфоліо, або декілька з них.

Як окремий вид деякі дослідники виділяють Портфоліо, підготовлене для проходження атестації. Зміст і структуру такого Портфоліо визначає установа, яка проводить атестацію. Саме тому, для викладачів, які планують атестуватися найближчим часом пропонується підготувати саме **Атестаційне Портфоліо** за вимогами власного закладу освіти.

## **ІНСТРУКЦІЯ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАННЯ:**

### **1. Реєстрація або вхід в Canva**

- перейдіть на сайт Canva;
- якщо у вас ще немає облікового запису, зареєструйтесь за допомогою електронної пошти або акаунта в соціальних мережах;
- якщо у вас вже є обліковий запис, просто увійдіть у систему.

### **2. Вибір шаблону:**

- на головній сторінці Canva у полі пошуку введіть один із таких запитів: **візитка, резюме, презентація**;
- виберіть шаблон, який найбільше підходить для створення вашого портфоліо. Ви можете вибрати шаблон візитки для представлення контактних даних або резюме для детального опису вашого досвіду.

### **3. Редагування шаблону:**

#### **3.1. ВІЗИТКА:**

- виберіть шаблон візитки, який найбільше відповідає вашому стилю;
- внесіть свою особисту інформацію: ім'я, професію, контактні дані, соціальні мережі, посилання на ваші профілі (LinkedIn, ResearchGate тощо);

- використовуйте різні шрифти та кольори, щоб зробити візитку унікальною.

### **3.2. РЕЗЮМЕ:**

- виберіть шаблон резюме, що містить розділи для досвіду, освіти, навичок та досягнень;
- заповніть кожен розділ, додаючи інформацію про вашу професійну діяльність, освіту, наукові публікації, сертифікати та інші досягнення;
- додайте відповідні іконки чи графічні елементи, щоб підкреслити важливі моменти.

### **3.3. ПРЕЗЕНТАЦІЯ:**

- виберіть шаблон презентації, який дозволяє вам створити слайди для представлення вашого досвіду, педагогічних досягнень та методичних розробок;
- додайте слайди з описом вашої педагогічної діяльності, досягнень, використаних методик, результатів роботи;
- використовуйте зображення, графіки, діаграми для візуалізації інформації.

### **4. Персоналізація дизайну:**

- використовуйте кольорову палітру та шрифти, які відповідають вашому стилю та професійному іміджу;
- замість стандартних зображень використовуйте свої фото або зображення, що підходять до контексту вашої діяльності;
- додайте текстові блоки, заголовки та підзаголовки для чіткої організації інформації.

### **5. Перевірка та редагування:**

- перегляньте ваше портфоліо, щоб переконатися, що всі дані вірні та інформація подана чітко;
- перевірте граматику та орфографію, щоб уникнути помилок;
- внесіть необхідні корективи у дизайн, щоб портфоліо виглядало професійно та організовано.

### **6. Збереження та завантаження:**

- коли портфоліо готове, натисніть кнопку **Завантажити** в правому верхньому куті;
- виберіть формат файлу (рекомендується PDF для візиток і резюме, або PPTX для презентацій);
- завантажте файл на свій комп'ютер.

### **7. Подання завдання:**

Після завантаження портфоліо, надайте його у вигляді прикріпленого файлу у Google Клас.

#### **Ключові вимоги:**

- портфоліо повинно містити актуальну та точну інформацію про ваші професійні досягнення;
- дизайн портфоліо має бути сучасним, чітким і зручним для сприйняття;
- використовуйте шаблони Canva для збереження професіоналізму, але додайте свою індивідуальність через персоналізацію елементів дизайну.

*Результатом виконаного завдання є pdf-документ, створений за допомогою шаблонів візитівок, резюме чи презентацій у Canva у одній із запропонованих форм портфоліо.*

*Максимальна оцінка – 10 балів.*

#### ***Тема 4. Майстерність організації педагогічної взаємодії з дорослими***

**ЗАВДАННЯ:** *Створіть план педагогічної взаємодії для проведення заняття з групою здобувачів, що маю високий, середній та низький рівні мотивації та успішності. У плані обґрунтуйте:*

- вибір стилю педагогічного спілкування;
- методи, що сприятимуть розвитку педагогічного такту;
- потенційні конфлікти, що можуть виникати у групі;
- техніки, які допоможуть уникнути конфліктів і зберегти позитивний психологічний клімат на занятті.

*Результатом виконаного завдання є текстовий документ у формі розширеної таблиці.*

*Максимальна оцінка – 10 балів.*

## **9. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ**

1. Сформулюйте сучасне розуміння професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи.
2. Обґрунтуйте, чому викладач вищої школи має поєднувати в собі ролі науковця і педагога.
3. Визначте основні виклики, з якими стикається викладач у контексті цифровізації освіти.
4. Опишіть структуру моделі професійної педагогічної діяльності викладача.
5. Сформулюйте основні права та обов'язки викладача вищої школи відповідно до чинного законодавства.
6. Поясніть поняття «професійний стандарт викладача» та його значення для сучасної вищої освіти.
7. Обґрунтуйте необхідність постійного професійного розвитку викладача у цифрову епоху.
8. Визначте основні ролі викладача в цифрову епоху та охарактеризуйте їх.
9. Поясніть, як мотивація впливає на ефективність педагогічної діяльності.
10. Охарактеризуйте психолого-педагогічні засади педагогічної діяльності викладача.

11. Сформулюйте поняття «педагогічна майстерність» та охарактеризуйте її складові за І.А. Зязюном.

12. Обґрунтуйте значення етичних цінностей і ціннісних орієнтацій для педагогічної діяльності.

13. Визначте критерії та рівні педагогічної майстерності сучасного викладача та андрагога.

14. Поясніть, як професійна компетентність пов'язана з педагогічною майстерністю.

15. Охарактеризуйте відмінності між педагогічною і андрагогічною освітніми моделями.

16. Сформулюйте вимоги до особистості сучасного викладача та андрагога.

17. Опишіть структуру професійної компетентності викладача.

18. Охарактеризуйте роль саморефлексії у професійному розвитку викладача.

19. Обґрунтуйте необхідність розвитку емоційного інтелекту викладача.

20. Визначте основні стратегії підвищення мотивації студентів до навчання.

21. Охарактеризуйте роль викладача у формуванні ціннісних орієнтацій студентів.

22. Обґрунтуйте необхідність індивідуального підходу до навчання студентів.

23. Поясніть значення педагогічної культури і етики для викладача вищої школи.

24. Сформулюйте основні норми етичної поведінки викладача.

25. Обґрунтуйте необхідність постійного підвищення професійної кваліфікації викладача.

26. Сформулюйте поняття «педагогічна техніка» та охарактеризуйте її роль у навчальному процесі.

27. Опишіть різновиди педагогічної техніки.

28. Поясніть значення елементів педагогічної техніки для ефективної педагогічної діяльності.

29. Охарактеризуйте методи і прийоми активізації навчальної діяльності дорослих.

30. Сформулюйте поняття «педагогічний імідж» та охарактеризуйте його складові.

31. Опишіть шляхи формування особистого іміджу та цифрового бренду викладача.

32. Визначте основні напрями професійного розвитку викладача.

33. Визначте основні напрями професійного розвитку андрагога.

34. Охарактеризуйте роль особистості викладача в педагогічній взаємодії.

35. Визначте категорії викладачів залежно від якості володіння майстерністю педагогічного спілкування.

36. Поясніть поняття «педагогічний такт» та його значення в педагогічній взаємодії.

37. Охарактеризуйте форми педагогічної взаємодії у вищій школі.
38. Сформулюйте поняття «стиль педагогічної взаємодії» та охарактеризуйте основні стилі.
39. Визначте причини виникнення конфліктів у педагогічній взаємодії.
40. Опишіть стилі педагогічної взаємодії у конфлікті та їх наслідки.
41. Сформулюйте шляхи вирішення конфліктних ситуацій у педагогічній взаємодії.
42. Охарактеризуйте роль емпатії у педагогічній взаємодії.
43. Обґрунтуйте необхідність створення позитивного психологічного клімату в навчальній групі.
44. Визначте основні стратегії мотивації студентів до самостійної роботи.
45. Охарактеризуйте роль викладача у формуванні навичок критичного мислення у студентів.
46. Обґрунтуйте необхідність використання інтерактивних методів навчання.
47. Визначте основні принципи організації ефективної групової роботи.
48. Охарактеризуйте роль викладача у розвитку комунікативних навичок студентів.
49. Обґрунтуйте необхідність використання цифрових інструментів для організації ефективної педагогічної взаємодії.
50. Визначте основні виклики та можливості використання онлайн-навчання.
51. Охарактеризуйте роль викладача у формуванні інформаційної культури студентів
52. Поясніть сутність педагогічного спілкування та його функції.
53. Охарактеризуйте роль невербальної комунікації у педагогічній взаємодії.
54. Обґрунтуйте необхідність використання активних методів навчання у вищій освіті.
55. Визначте основні принципи організації ефективного навчального процесу.
56. Охарактеризуйте роль зворотного зв'язку у процесі навчання
57. Визначте шляхи подолання бар'єрів у педагогічному спілкуванні.
58. Охарактеризуйте основні тенденції розвитку вищої освіти в контексті глобалізації
59. Охарактеризуйте основні тенденції розвитку вищої освіти в контексті цифрової трансформації.
60. Визначте основні виклики та можливості, пов'язані з використанням цифрових інструментів у вищій освіті.

## 10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Дисципліна «Педагогічна майстерність викладача вищої школи» передбачає навчання із застосування інтерактивних методів навчання під час лекційних та практично-семінарських занять («мозкового штурму», методу «ажурної пилки», розв'язування педагогічних ситуацій, робота в мікрогрупах, засідання дискусійного клубу та світового кафе, мікро-викладання і т. ін робота в парах, розминка, тренінг тощо); проведення практичних і семінарських занять із застосуванням імітаційно-рольових ігор; виконання індивідуальних завдань у межах годин, відведених на самостійне вивчення дисципліни; .

На лекціях здобувачі отримують теоретичну основу щодо педагогічної майстерності, професійної компетентності та педагогічної культури викладача вищої школи; ознайомлюються з ключовими концептами педагогічного процесу, принципами ефективної комунікації, методами організації навчання та розвитку професійної компетентності викладача. Лекції включають огляд сучасних підходів до педагогічної діяльності, зокрема компетентнісного підходу, який фокусується на формуванні навичок, необхідних для успішної педагогічної діяльності у контексті цифровізації та глобалізації освіти .

На практичних заняттях здійснюється акцент на формуванні практичних розвитку педагогічної майстерності на реальних кейсах та аналізі відеофрагментів.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти реалізується у підготовці до практичних занять, у виконанні індивідуальних завдань, аналіз літератури та цифрових ресурсів, а також опрацювання масових відкритих онлайн курсів на платформі Prometheus.

Під час підготовки до занять здобувачі вищої освіти розвиватимуть навички самостійності, критичного аналізу та аналітичного мислення, використання сучасних цифрових платформ і сервісів, критичного оцінювання цифрових ресурсів та їх використання у професії розвитку власної педагогічної майстерності.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: мультимедійне обладнання, ноутбук, система управління навчанням Google Клас; сервіси зберігання, управління та спільної роботи з файлами Google Drive (Docs, Sheets, Slides, Meet, Forms); платформи масовий відкритих онлайн курсів платформах Дія. Освіта, EdEra та Prometheus; онлайн-платформа для створення графічного дизайну Canva, інструменти для інтерактивної співпраці (Mentimeter, Padlet), пошукові системи.

## 11. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється під час виконання практичних занять, тестування у ході отримання сертифікатів щодо проходження масових відкритих онлайн курсів, виконання індивідуальних завдань на платформі Google Клас, що виносяться на самостійне опрацювання у різних формах (написання есе, опрацювання теоретичних відомостей, розробка інструкцій, аналіз сайтів та наукових статей), а також іспит у формі тестування.

Формою підсумкового контролю є екзамен.

Загальна (остаточна) кількість балів вираховується сумарно: бали поточного контролю – 60 плюс екзаменаційний бал – 40. Максимальна кількість балів – 100.

### *Критерії та шкала оцінювання*

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача при оцінюванні результатів поточного контролю та виконання індивідуальних завдань з навчальної дисципліни «Педагогічна майстерність викладача вищої школи», є:

- **самостійність**: завдання виконані без використання систем генерації текстів та із дотриманням академічної доброчесності;
- **практична цінність або застосовність результатів**: результати роботи мають практичне значення або потенціал для застосування в професійній діяльності;
- **точність і повнота виконання**: усі частини завдання завершені в повному обсязі відповідно до поставлених вимог і завдань;
- **дотримання дедлайнів**: завдання подано вчасно, відповідно до встановлених термінів;
- **візуальна привабливість та оформлення**: завдання оформлено відповідно до вимог (структура, стиль, формат), презентація матеріалів є привабливою, зрозумілою й естетичною.

Оцінювання результатів усіх форм контролю передбачено у 100-бальній шкалі.

### *Шкала оцінювання: національна та ECTS*

Сума балів за всівиди навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	добре
68-74	D	задовільно
60-67	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю перескладання
0-34	F	незадовільно без можливості перескладання

### **Схема нарахування балів**

**Активність здобувача освіти на лекції** – 1 бал за 1 лекційне заняття (1\*4=4 бали)

**Активність здобувача освіти на семінарських заняттях** – 4 бали за 1 семінарське заняття (4\*4=16 бали)

Сумарно за аудиторну роботу студент отримує 20 балів.

**Виконання індивідуальних завдань** оцінюється відповідно до виду заняття, що вказується додатково у кожній темі і сумарно становить 40 балів.

**Екзамен** – 40 балів

Поточний контроль та самостійна робота, виконання індивідуального науково-дослідного завдання												Підсумковий контроль (ЕКЗАМЕН)	Всього
Тема 1			Тема 2			Тема 3			Тема 4				
15			15			15			15				
Л	С	ІЗ	Л	С	ІЗ	Л	С	ІЗ	Л	С	ІЗ	40	100
1	4	10	1	4	10	1	4	10	1	4	10		

\*\*\*

*Л – активність здобувача освіти на лекційному занятті*

*С – активність здобувача освіти на семінарському занятті*

*ІЗ – виконання індивідуального завдання*

### **Умови відпрацювання пропущених занять**

Сумарна загальна кількість балів за відвідування аудиторних занять, що включає відвідування лекцій та активність на практичних заняттях, становить 20 балів. В умовах, коли 85% матеріалу виноситься на самостійне опрацювання, відпрацювання аудиторних занять є обов'язковим з можливістю їх відпрацювання в один із способів:

1) для лекцій (максимум 4 бали) – у коментарі до матеріалу, викладеного у Google Клас, перерахувати ключові терміни лекції та написати свої роздуми щодо актуальності теми;

2) для практичних (максимум 16 балів) – виконання завдання за інструкціями та завантажити їх на платформу Google Клас;

3) можливості для неформальної освіти: отримання сертифікату за онлайн курс «**Зміцнення викладання та організаційного управління в університетах**» на платформі Prometheus за покликанням:

<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/zmitsnennia-vykladannia-ta-upravlinnia-universytetami/>

Цей курс допоможе майбутнім викладачам знайти ефективні шляхи стимулювання та підтримки якісного викладання на рівні освітніх компонент (окремих курсів), освітньої програми й університету в цілому. У курсі представлені різні погляди на підвищення якості викладання, оновлення



освітніх програм, управління змінами та лідерство в університеті. Курс «Зміцнення викладання та організаційного управління в університетах» — результат співпраці експертів з України та Німеччини, викладачів і співробітників ГО «Вище», Саксонського центру викладання та навчання у вищій школі (HDS) (Німеччина) і Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Проєкт фінансується Міністерством закордонних справ Німеччини. Тривалість курсу – 3 тижні (4,5 години) з 1,5 годинним щотижневим навантаженням.

## 12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

### *Основна*

1. Аніщенко О. Неформальна освіта дорослих в умовах російськоукраїнської війни: стан, проблеми і перспективи розвитку. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2022. №21 (1), С. 18–34. [https://doi.org/10.35387/od.1\(21\).2022.18-34](https://doi.org/10.35387/od.1(21).2022.18-34). <http://www.adult-educationjournal.com.ua/index.php/aej/article/view/216>
2. Білик Н. І., Старовойтова М. Ю. (2023). Педагог-новатор – важливий важіль оптимізації системи неперервної освіти. *Імідж сучасного педагога*. № 5 (206). С. 5–9. [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-5\(206\)-5-9](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-5(206)-5-9). <http://isp.poipro.pl.ua/article/view/266368>
3. Бойко Г., Мачинська Н. (2022). Розвиток професійної майстерності викладача університету протягом життя. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*, (1), 89–96. <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2022.1.10>
4. Борис М. А. (2021). Організаційно-педагогічні умови розвитку професійної майстерності викладача. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки»*, № 96, 49-53. <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2021-96-7>
5. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи: практикум. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. – 174 с.
6. Козубов І., Саєнко О., Ступеньков С., Скидан Р. (2023). Роль Івана Зязюна, як фундатора у становленні сучасної психології та педагогіки вищої військової школи України через педагогічну майстерність. *Військова освіта*, № 1 (47). <https://doi.org/10.33099/2617-1783/2023-47/100-107>
7. Махиня Т. А. (2020). Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти: проблеми та виклики сьогодення. Школа синергії освіти і духовності: нові виклики, тренди і можливості: Матеріали Міжнародної науково-практичної онлайн конференції 23 жовтня 2020 р. Київ: ДЗВО «Університет менеджменту освіти». URL: <http://umo.edu.ua/materiali-konferencij-nimp>
8. Махиня Т. А. Масові відкриті онлайн курси як інноваційний підхід до підготовки майбутніх магістрів менеджменту освіти в умовах магістратури. *Інноваційна педагогічна діяльність як чинник формування життєтворчої компетентності здобувача освіти : моногр.* / [Нічуговська Л. І., Ніколенко Л. М. та ін.]; уклад. : Криворотько А. О. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2022. С. 206-247.

9. Махиня Т. А. (2021). Особиста сторінка педагога у соціальних мережах як майданчик для поширення духовно-моральних цінностей. Школа синергії освіти і духовності: нові виклики, тренди і можливості: Матеріали Міжнародної науково-практичної онлайн конференції 26 жовтня 2021 р. Київ: ДЗВО «Університет менеджменту освіти». URL: <http://umo.edu.ua/materiali-konferencij-nimpr>
10. Махиня, Т. (2023). Управління підготовкою майбутніх менеджерів освіти в Польщі. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Педагогіка*, 17 (33). [https://doi.org/10.33296/2707-0255-17\(33\)-06](https://doi.org/10.33296/2707-0255-17(33)-06)
11. Мачинська Н. (2023). Чинники формування професійної майстерності викладача закладу вищої освіти в умовах змішаного навчання. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки*, 32(1), 132-147. <https://doi.org/10.32453/pedzbirnyk.v32i1.1362>
12. Потапчук Т., Пукас Л. та Серман Т. (2022). Цифрові технології у професійно-педагогічному розвитку педагога. *Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки»; (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя)*, (1), 103-110. <https://doi.org/10.31654/2663-4902-2022-PP-1-103-110>
13. Самко А. (2023). Можливості застосування цифрових технологій у процесі самоосвітньої діяльності науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*, 24(2), 131-142. [https://doi.org/10.35387/od.2\(24\).2023.131-142](https://doi.org/10.35387/od.2(24).2023.131-142)
14. Топузов О. М. Інформаційно-аналітичний збірник «Освіта України в умовах воєнного стану». Київ, 2022. 358 с. [https://znayshov.com/News/Details/navchalnometodychni\\_posibnyku\\_dlja\\_pedagogichnykh\\_pratsivnykiv/1](https://znayshov.com/News/Details/navchalnometodychni_posibnyku_dlja_pedagogichnykh_pratsivnykiv/1)
15. Чертов В.І. (2023). Неперервна педагогічна освіта: розвиток професійної компетентності викладачів. *Громадська організація «Наукова спільнота»*. Польща, 123 – 126с. URL: <http://www.spilnota.net.ua/ua/article/id-4578/>
16. Шилонова В., Долінська Е., Гладуш В., Махиня Т., Бенч О., Дудеккова М. (2021). Застосування цифрових технологій у дистанційному педагогічному оцінюванні здобувачів вищої освіти // *Інформаційні технології і засоби навчання*, т. 82, № 2, с. 243-265. <https://doi.org/10.33407/itlt.v82i2.4365>
17. Шишкіна М., Носенко Ю. (2023). Перспективні технології з елементами штучного інтелекту для професійного розвитку педагогічних кадрів. *Фізико-математична освіта*, 38(1), 66-71. <https://doi.org/10.31110/2413-1571-2023-038-1-010>
18. Яблонська, Т., Бассараб З. (2023). Педагогічна майстерність вчителя очима сучасного здобувача. *Дистанційна освіта в Україні: інноваційні, нормативно-правові, педагогічні аспекти*, 1 (3), 441–448. <https://doi.org/10.18372/2786-5495.1.1780>
19. Kartashova, L.; Prykhodkina, N.; Makhynia, T.; Tymoshko, H.; Sholokh, O. and Zhuravlev, F. (2022). Social Media as a Strategic Tool in School Management: Experience of Ukraine and USA. In *Proceedings of the 1st Symposium on Advances*

in Educational Technology - Volume 1: AET, ISBN 978-989-758-558-6, pages 196-210. DOI: 10.5220/0010922400003364.

<https://www.scitepress.org/PublicationsDetail.aspx?ID=3XaxoehbbBQ=&t=1>

20. Prykhodkina N., Makhynia T. (2020). Using of Social Media in School Management: Experience of Ukraine and United States of America. Освітній вимір: зб. наук. праць. Вип. 3(55). С. 181–198.

<https://doi.org/10.31812/educdim.v55i0.3952>

21. Prykhodkina, N., Tymoshko, H., Sholokh, O., Makhynia, T., Koroliuk, S., & Genkal, S. (2022). Peculiarities of Professional Training of Educational Managers in Conditions of Transformation Processes (Особливості професійної підготовки менеджерів освіти в умовах трансформаційних процесів). Postmodern Openings, 13(2), 254-272. <https://doi.org/10.18662/po/13.2/452->

### *Додаткова*

1. Махиня Т. А. (2017). Трансформація цінностей учасників освітнього процесу у віртуальній культурі соціальних мереж. Теорія та методика управління освітою. Електронне наукове фахове видання. 2 (20). <http://umo.edu.ua/katalogh-vidanj/electronic-journal-the-theory-and-methods-of-educational-management-edition-2-20-2017>

2. Педагогічна майстерність (2008): Підручник / І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін.; За ред. І.А.Зязюна. 3-тє вид., допов. і переробл. Київ, СПД Богданова А.М. 376 с.

3. Філософія педагогічної майстерності (2008). Зб. наук. пр. / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослх АПН України, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбицького / Редкол.: Н.Г.Нпчало (голова) та ін. Київ-Вінниця. ДОВ «Вінниця», 380 с.